

Wyrok z dnia 6 czerwca 2000 r.

I PKN 688/99

Przepis art. 6 ust. 7 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 1 ze zm.) oznacza, że zaspokojeniu ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych podlegają także świadczenia powstałe w dniu niewypłacalności pracodawcy lub ustania stosunku pracy, ale pod warunkiem, że spełnione są wymagania art. 6 ust. 3-6 tej ustawy.

Przewodniczący SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Walerian Sanetra.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2000 r. sprawy z powództwa Jerzego F. przeciwko Funduszowi Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w K. o wypłatę świadczeń, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 26 sierpnia 1999 r. [...]

o d d a l i ł kasację i nie obciążył powoda kosztami postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powód Jerzy F. domagał się zasądzenia od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w K. kwoty 9 860,52 zł tytułem należności pracowniczych, których nie uzyskał od niewypłacalnego pracodawcy.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Katowicach wyrokiem z dnia 12 maja 1999 r. [...] zasądził na rzecz powoda kwotę 4 930,26 zł i oddalił powództwo w pozostałej części. Sąd Rejonowy ustalił, że powód był pracownikiem Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego i Handlowego "P." spółki z o.o. w M. w okresie od 1 września 1994 r. do 31 sierpnia 1997 r. Stosunek pracy rozwiązał się na podstawie art. 55 § 1¹ KP ze względu na opóźnianie się pracodawcy z wypłatami wynagrodzenia. Niewypłacalność pracodawcy wystąpiła w sierpniu 1998 r. i polegała na faktycznym zaprzestaniu

działalności. W dniu 19 listopada 1998 r. Sąd Gospodarczy ogłosił upadłość pracodawcy. Sąd Rejonowy uznał, że stosunek pracy powoda ustał w dniu nie mieszczącym się w okresie dziewięciu miesięcy poprzedzających niewypłacalność pracodawcy, a więc niezgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz.U. z 1994 r. Nr 1, poz. 1 ze zm.). Zdaniem Sądu pierwszej instancji, strona pozwana, odmawiając wypłaty świadczeń, pominęła jednak art. 6 ust. 7 tej ustawy. Zgodnie z tym przepisem zdaniem Sądu, odprawa pieniężna podlega zaspokojeniu także w przypadku, gdy uprawnienie do niej powstanie w dniu ustania stosunku pracy. Ponieważ powód nabył prawo do odprawy w dniu rozwiązania stosunku pracy, to Sąd Rejonowy uznał roszczenie w tym zakresie za zasadne na podstawie art. 6 ust. 7 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych. Sąd Rejonowy oddalił natomiast powództwo w zakresie żądania dotyczącego odszkodowania z art. 55 § 1¹ KP, gdyż takie świadczenie nie podlega zaspokojeniu w trybie ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach wyrokiem z dnia 26 sierpnia 1999 r. [...] oddalił apelację powoda oraz w uwzględnieniu apelacji pozwanego, zmienił wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił powództwo. Sąd drugiej instancji przede wszystkim stwierdził, że roszczenia powoda nie powstały w okresach określonych w art. 6 ust. 6 ustawy o ochronie roszczeń. Pomiedzy datą ustania stosunku pracy, a datą niewypłacalności upłynął bowiem okres jednego roku, a więc dłuższy niż 9 miesięcy. Zdaniem Sądu drugiej instancji, wykładnia art. 6 ust. 7 ustawy przedstawiona przez Sąd Rejonowy jest nieprawidłowa, gdyż podważa celowość regulacji poprzednich ustępów tego artykułu. Według Sądu Okręgowego, art. 6 ust. 7 ustawy stanowi jedynie uzupełnienie poprzednich regulacji, a nie ich wyłączenie.

Kasację od tego wyroku wniósł powód, który zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 7 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych oraz art. 36¹ KP. Zdaniem powoda, orzeczenie Sądu drugiej instancji jest sprzeczne z treścią art. 6 ust. 7 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych. Przepis ten stanowi, iż świadczenia wymienione w art. 6 ust. 2, podlegają zaspokojeniu także w przypadku, gdy uprawnienie do nich powstanie w dniu niewypłacalności pracodawcy lub w dniu ustania stosunku pracy. Powód rozwiązał umowę o pracę w dniu 31 sierpnia 1997 r. na podstawie art. 55 § 1¹ KP. Zdaniem powoda, roszczenie o odszkodowanie za skrócony okres wypowiedzenia powstaje w dniu rozwiązania umowy o pracę. W tym mo-

mencie powstaje również roszczenie o wypłatę odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Przyjęcie takiej chwili powstania roszczeń uzasadnia zasądzenie należności właśnie na podstawie art. 6 ust. 7 ustawy o ochronie roszczeń.

Strona pozwana wniosła o oddalenie kasacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty dotyczące odszkodowania związanego z rozwiązaniem umowy o pracę mogły być rozważane dopiero po uznaniu zasadności zarzutów dotyczących wykładni i zastosowania art. 6 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych. Przyjęcie bowiem zasadności wykładni dokonanej w tym zakresie przez Sąd drugiej instancji prowadzi do bezzasadności powództwa w całości.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie roszczeń w razie niewypłacalności pracodawcy nie zaspokojone roszczenia pracownicze podlegają zaspokojeniu ze środków Funduszu. Dotyczy to między innymi należności głównych z tytułu odszkodowania, o którym mowa w art. 36¹ § 1 KP (art. 6 ust. 2 pkt 3 lit. g) oraz odprawy pieniężnej przysługującej w razie rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy (art. 6 ust. 2 pkt 3 lit. h), o które chodziło w niniejszej sprawie. Świadczenia te podlegają zaspokojeniu, jeżeli ustanie stosunku pracy nastąpiło w okresie nie dłuższym niż 9 miesięcy poprzedzających dzień wystąpienia niewypłacalności pracodawcy lub w okresie nie dłuższym niż 9 miesięcy następujących po tym dniu (art. 6 ust. 6). Ponieważ ustanie stosunku pracy powoda nastąpiło na rok przed dniem niewypłacalności pracodawcy, to nie zostały spełnione przesłanki art. 6 ust. 6 ustawy. Przepis ten nie może być inaczej rozumiany jak tylko w ten sposób, że świadczenia powstałe poza okresami w nim wymienionymi (wcześniej lub później) nie podlegają zaspokojeniu przez Fundusz. Jest to więc przepis ograniczający odpowiedzialność Funduszu. Wykładnia art. 6 ust. 6 ustawy byłaby prosta i jednoznaczna, gdyby nie zamieszczono art. 6 ust. 7. Przepis ten stanowi, że świadczenia, o których mowa w ust. 2 podlegają zaspokojeniu także w przypadku, gdy uprawnienie do tych świadczeń powstanie w dniu wystąpienia niewypłacalności pracodawcy lub w dniu ustania stosunku pracy. Literalnie można go więc odczytać w ten sposób, że ustawodawca odróżnił świadczenia powstające przed i po rozwiązaniu stosunku pracy od świadczeń powstających w tym dniu. Można więc twierdzić, że świadczenia

powstające w dniu ustania stosunku pracy zostały uprzywilejowane, w tym znaczeniu, że zostają zaspokojone przez Fundusz bez względu na to czy dzień ustania stosunku pracy mieści się w okresach wymienionych w art. 6 ust. 3-6 ustawy, względem powstania niewypłacalności pracodawcy. Taka wykładnia prowadziłaby jednak do całkowitego zanegowania tych przepisów, a w każdym razie bezprzedmiotowości normy art. 6 ust. 6 ustawy. Świadczenia, których dotyczy art. 6 ust. 6 (wymienione w art. 6 ust. 2 pkt 3 lit. f-i) zawsze powstają w dniu ustania stosunku pracy. Tym samym, świadczenia te zawsze podlegałyby zaspokojeniu przez Fundusz, mimo że powstawałyby poza okresami wymienionymi w art. 6 ust. 6 ustawy. Taka wykładnia jest niemożliwa i słusznie została odrzucona przez Sąd drugiej instancji. Zaprzeczona bowiem spójności systemu, jest sprzeczna z wyraźnym brzmieniem art. 6 ust. 6 i zaprzeczająca jego funkcji, polegającej na ograniczeniu odpowiedzialności Funduszu. Powstaje oczywiście problem jakie znaczenie nadać w tej sytuacji art. 6 ust. 7 ustawy. Jak słusznie stwierdził Sąd drugiej instancji, należy uznać, że przepis ten uzupełnia art. 6 ust. 3-6. Przepisy te stanowią bowiem, że zaspokojeniu podlegają świadczenia powstałe przed dniem niewypłacalności (ustania stosunku pracy) i po tym dniu. Inaczej mówiąc, odczytując te przepisy dosłownie, nie podlegałyby zaspokojeniu świadczenia powstałe właśnie w tych dniach. Gdyby więc dosłownie odczytać art. 6 ust. 3-6, to świadczenia powstające dokładnie w dniu niewypłacalności pracodawcy lub ustania stosunku pracy nie podlegałyby zaspokojeniu przez Fundusz. Usunięciu takiej możliwości wykładni służy właśnie art. 6 ust. 7 ustawy. Oznacza on więc, że zaspokojeniu podlegają także świadczenia powstałe dokładnie w dniu niewypłacalności pracodawcy lub ustania stosunku pracy, ale pod warunkiem, że spełnione są wymagania art. 6 ust. 3-6 ustawy, a więc, że między tymi datami zachowane są okresy wymienione w tych przepisach.

Wobec tego należało uznać, że kasacja nie powoływała się na usprawiedliwione podstawy, co prowadziło do jej oddalenia z mocy art. 393¹² KPC. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 KPC.

=====